

Tale til Gentofte nytårskur 10. januar 2024

Kære venner

Da vi trådte ud af 2023, trådte vi ud af endnu et år med krig og naturkatastrofer. Sådan vil det år nok langt hen ad vejen blive husket. Både for krigen i Ukraine som fortsatte ufortrødent, og selvfølgelig for terrorangrebet d. 7. oktober og Israels derpå følgende invasion af Gazastriben.

Men 2023 skal faktisk også anerkendes for dets mere opmuntrende øjeblikke. For indenrigspolitisk i Danmark er det faktisk gået meget godt, hvis man ser bort fra stormfloden, de ualmindeligt mange sygdomstilfælde i årets sidste kvartal og rapporter der viste, at vores indre farvande er næsten lige så uddøde som månens overfalde.

For inflationen, som hærgede i både 2021 og 2022, er faldet til et nærmest normalt niveau, beskæftigelsen er fortsat steget – og kurven er ikke knækket endnu – og den fortsatte stigning har trukket marginaliserede samfundsgrupper ind i det arbejdende fællesskab. Unge fra potentialegruppen, etniske minoriteter, seniorer. Det skyldes en resolut pengepolitik, men sådan set også en fornuftig finanslov i 2023, som de fleste nok husker som umærkværdig og kedelig, men som har hevet prisvæksten ned på et normaleje. Det skal vi være glade for, for i udlandet fortsætter inflationen på et stadig højt niveau – Sverige – et land, som vi ellers har for vane at sammenligne os med, døjer virkelig med den, og det mærker hele samfundet.

Og trods min, og også jeres, af og til lunkne holdning til vores flertalsregering, så er der faktisk også landet bemærkelsesværdige aftaler i år. Og jeg vil her fremhæve nogle af dem, som jeg ser som de største sejre.

- Klimaet er blevet tilgodeset gennem den nationale roadpricing på tung vejtransport som Jeppe virkelig fik høvl for i foråret, og som kommer til at bringe transportsektorens drivhusgasudledning markant ned i 2030. Der er blevet lavet aftaler om vindenergi på både vand og land, og vedtaget en afgift på flytransport og aftale om grøn skibsfart. Bringer det os hele vejen til 2025-målet – nej, er det vigtige bidrag – ja. Det skal vi huske at være stolte af, når andre kritiserer vores klimaindsats, vi rykker faktisk. I mine øjne er vi stadig nølende og sætter slet ikke nok penge af, men det tror jeg først, at jeg stopper med at synes, når CO2-indholdet i atmosfæren begynder at falde.
- På uddannelsesområdet er der blevet investeret massivt i de professionsbachelorer og erhvervsuddannede som vi mangler, og som vi har talt om, at vi har manglet i nærmest 10 år, hvis ikke længere. Og så er der

blevet skåret i optaget på de universitetsuddannelser, som vi ikke mangler, og som vi også har vidst, at vi ikke manglede i 10 år, hvis ikke længere.

Omlægningen har givet et kvalitetsløft af kandidatuddannelser med 1. mia. kr., 300 mio. kr. årligt til professionsbachelorer, 400 mio. kr. årligt til EUD.

- Og når de nye ansatte til sundheds- og plejesektoren er færdiguddannede, bliver de nu også mødt af højere løn og generelt bedre vilkår på de offentlige arbejdspladser med lønløftet for 6,3 mia. kr. og et løft af den offentlige velfærd i 2023 på over 30 milliarder. Det kommer til at give bedre arbejdsvilkår og en større anerkendelse af de mennesker, som er limen i velfærdssamfundet.
- Og trivselsproblematikken er også blevet taget mere seriøst. Det var et emne der optog mig, og mange unge jeg talte med, i valgkampen i 2022. For det første er der blevet nedsat en – i mine øjne – lovende kommission med flere virkelig gode folk, mens aftaler om udskudt skolestart, sænkning af klasseløfter og en generel folkeskolereform giver børnene i folkeskolen mere ro på. Vi har en minister der tør tage et opgør med skærmene og der kommer flere penge til psykiatri på finansloven i 2024. Det giver mig mere ro i maven på min generations vegne.

Der er flere ting jeg ikke er kommet omkring, men alt i alt synes jeg faktisk vores – først og fremmest arbejdsomme regering – har leveret nogle fine resultater i 2023, som vi som socialdemokrater faktisk godt kan være stolte af. Kigger man på hele pakken synes jeg fx person- og generationsskifteskattereformerne blegner en smule, selvom det aldrig i mine øjne bliver socialdemokratiske reformer.

Og så må det være tid til at se fremad. For der er også problemer som ikke er løst med det vedtagne, og andre igen som vi ikke engang er begyndt at løse. Og det bringer mig til mine politiske nytårsønsker for 2024.

For det første håber jeg, at 2024 bliver året, hvor vi tager flere af jordens behov seriøst. Vi overskrider ikke kun de planetære grænser i atmosfæren, men lige så meget i biosfæren og i havet. Her tænker jeg først og fremmest på vores udfordringer med miljø- og biodiversitet. Kvælstofudledningen i havene, udryddelsen af arter og landbrugets fortsatte udledning af drivhusgasser gør mig harm og sørgelig til mode. For det ligner mere og mere, at jeg kommer til at sætte børn i verden der ikke kan fange en fisk i Øresund, høre en flagspætte i skoven eller drikke vandet fra hanen uden at koge det først. Her har vores regering fejlet, men der er håb i 2024 når forhandlinger om CO2-skat for landbruget går i gang. Det er dog stadig en skam, at miljøet ser ud til at blive trumfet af klimaet, og det bliver nok fortsat svært at vende den skude så længe Venstre sidder med ved regeringsbordet.

Mit andet politiske nytårsønske går på den økonomiske politik. Før i tiden handlede den økonomiske debat om, hvordan vi mennesker kunne opleve højere levestandarder, leve bedre, længere og mere spændende liv. I mine øjne har de sidste 25 år i dansk politik i højere og højere grad handlet om hvordan vi mennesker kan sørge for at økonomien får det bedre – altså økonomisk vækst for enhver pris. Vi er stoppet med at spørge os selv hvorfor vi skal have vækst, eller hvem der får del i den. Hvad konsekvenserne for kloden, lokalsamfundene, vores helbred eller børneopdragelsen er, når alle hele tiden skal levere mere værdi til samfundsøkonomien. Ja vi snakker faktisk sjældent om samfundet uden at sætte økonomi bag på. Samfundsøkonomien. Det blev der i 2023 åbnet en lille sprække for at diskutere med Bjarke Dahl Mogensens bog ”Efter Festen” ligesom også flere forskere indenfor økonomi – heriblandt den velrenommerede professor Peter Birch-Sørensen – gik til kamp mod den tomme vision om vækst for enhver pris på bekostning af klodens såvel som menneskers ve og vel. Det nuværende blinde fokus på vækst trænger mange ting i baggrunden, herunder både generel menneskelig, trivsel, klimaet, miljøet, kulturen, civilsamfundet, demokratiet og familielivet. I mine øjne skyldes mange af de menneskelige og planetære kriser dette ensidige fokus på vækst. Dermed ikke sagt, at væksten må og skal ophøre – men vi skal have en debat om den pris vi betaler for den.

Mit tredje politiske nytårsønske handler om vores parti og de valg vi står overfor. Jeg håber for det første at vi får et godt resultat til EP-valget i juni og får valgt et mandat i Region Hovedstaden. Og dernæst håber jeg, at vi får forberedt os godt på kommunal- og regionsrådsvalget i 2025. Her i foråret må vi prioritere at finde et dygtigt og mangfoldigt felt af kandidater – det vil jeg have fokus på. Og dernæst håber jeg, at vores parti i det kommende år kan bevæge sig et nyt sted hen, når det kommer til åbenhed og ordentlighed. Politikudviklingen og magten er i mine øjne trængt for langt mod toppen – og har nok i virkeligheden været der længere end jeg har været i live. Jeg håber på, at vi i det kommende år kan hente indflydelse og medbestemmelse tilbage til medlemmerne. At vi kan være med til at diskutere politik og lægge den politisk linje for vores parti på nationalt plan. Gentofte er i mine øjne et godt eksempel, hvor medlemmernes indflydelse er tydelig på bl.a. budget og opgaveudvalg.

Og så vil jeg slutte af med at takke alle for det forgangne år og ønske jer et rigtig godt nytår!